

वा० रा०

॥३॥

यया दीर्घदर्शिन्या सर्वभूतहितोऽहं वनमपि प्रस्थापितः॥ पितृराज्यदाढ्याय या मे मध्यमा माता कौसल्यातः कनिष्ठत्वात्सु मित्रातो ज्येष्ठत्वात्साऽद्यदिवसे इदानीमस्मिन्काले स
कामाजाता॥ कौसल्यापेक्षया कनिष्ठत्वात्पूर्वं यवीयसीत्युक्तिरपि नासंगता॥ तीर्थस्तु कौसल्यासु मित्राभ्यां कनीयसी इतरदशरथपत्नीभ्योज्येष्ठेत्याह॥ भगवतोपीदृशोक्तिस्तुल
क्ष्मणोत्साहवर्धनायेति शेषः॥ २०॥ तदर्थमेव पुनरप्याह॥ परेति॥ पितुर्मरणात्स्वराज्यहरणादधिकदुःखजनकं वैदेहीपरस्पर्शः इतोधिकं दुःखजनकं तु न मे किंचित् इति दुःखाति
शयोव्यंग्यः॥ २१॥ बाष्पशोकाभ्यां नेत्रचित्तगताभ्यां परिप्लुतो व्यामस्तथा क्रुद्धः कैकेयीं प्रति विराधं प्रति च रुद्धो नागइव आहितुं ढिकेन मंत्ररुद्धः पेटोरुद्धो वा सर्पइवेत्यर्थः॥

ययाहं सर्वभूतानां प्रियः प्रस्थापितो वनं॥ अघेदानीं सकामासायामातामध्यमामम॥ २०॥ परस्पर्शात्तु वैदेह्या न दुःखतरमस्ति मे॥
पितुर्विनाशात्सौमित्रेस्वराज्यहरणात्तथा॥ २१॥ इति ब्रुवतिकाकुत्स्थे बाष्पशोकपरिप्लुतः॥ अब्रवील्लक्ष्मणः क्रुद्धोरुद्धो नागइव श्वस
न्॥ २२॥ अनाथइव भूतानां नाथस्त्वं वासवोपमः॥ मया प्रेष्येण काकुत्स्थ किमर्थं परितप्यसे॥ २३॥ शरेण निहतस्याद्यमया क्रुद्धेन र
क्षसः॥ विराधस्य गतासौ हिमहीपास्यति शोणितं॥ २४॥ राज्यकामे मम क्रोधो भरते यो बभूव ह॥ तं विराधे विमोक्ष्यामिव जीवज्जमि
वाचले॥ २५॥ मम भुजबलवेगवेगितः पततु शरोस्य महान्महोरसि॥ व्यपनयतु तनोश्च जीवितं पततु ततश्च महीं विघूर्णितः॥ २६॥
इत्यार्षे श्रीमद्रामायणे वाल्मीकीये आरण्यकांडे द्वितीयः सर्गः॥ २॥ ॥३॥ ॥३॥ ॥३॥ ॥३॥ ॥३॥

श्वसन्नामविषाददर्शनेन॥ २२॥ अनाथइव नाथापेक्षः प्राणी नाथरहितः सन् यथा शोचति तद्वत्॥ कीदृशस्त्वं भूतानां सर्वजीवानां नाथस्त्राता तेन तस्य नाथनिरपेक्षत्वं ध्वनि
तं तदुपपादकमेव वासवोपमइत्यपि॥ मया प्रेष्येण युक्तइति शेषः॥ २३॥ किं त्वया शक्यं तत्राह॥ शरेणेति॥ २४॥ विराधे मोक्ष्यामि भरतेन राज्याकामनायाः प्रदर्शि
तत्वात्तमुपेक्ष्य॥ २५॥ भुजबलवेगेन धनुःष्कर्षणवेगेन वेगितः आहितवेगः॥ महीं पततु विराधइति शेषः॥ विघूर्णितः संजातभ्रमणः॥ २६॥ इति रामाभिरामे श्रीरा०
रामायण० आरण्यकांडे द्वितीयः सर्गः॥ २॥ ॥३॥ ॥३॥ ॥३॥ ॥३॥

आ० का०

॥३॥